C1-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava

Koolitaja	Capitellum oü
Õppekava nimetus	C1-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava
Õppeviis	kontaktõpe, e-õpe, iseseisev õpe
Koolituse liik	kursus
Liiklusteooria õppemaht	vähemalt 20 akadeemilist tundi
Sõiduõppe maht	vähemalt 10 sõidutundi
Õppetöö keeled	eesti, vene, inglise
Kontrollivorm	eksam
Hindamiskriteeriumid	Koolitus lõpeb teooria- ja sõidueksamiga. Teooriaeksami temaatika vastab MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 2 toodud temaatikale. Eksam korraldatakse testide vormis. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud. Eksam koosneb 45st ühe õige vastusega küsimusest, millest 12 küsimust käsitlevad liiklusohutust. Eksam arvatakse sooritatuks, kui õigete vastuste arv on vähemalt 40, kusjuures liiklusohutusteemalistes küsimustes ei tohi olla üle 1 vea. Küsimustele vastamiseks antakse kuni 35 minutit. Sõidueksamile lubatakse õppur pärast teooriaeksami edukat sooritamist. Sõidueksam võetakse vastu kahes järgus. Eksami esimeses järgus hinnatakse MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele” lisas 3 toodud harjutuste sooritamist. Hindamine toimub vastavalt samas lisas toodud reeglitele. Eksami teises järgus kontrollitakse eksamineeritava oskust sõidukit iseseisvalt, ohutult, säästlikult ja sujuvalt juhtida erineva liiklustihedusega teedel. Sõidueksam hinnatakse lähtudes MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 3 ja 4 toodud nõuetest. Hindamissüsteem: arvestatud (A) / arvestatud märkustega (AM) / mittearvestatud (MA). Eksam arvatakse sooritatuks (A või AM), kui eksamineeritava sõiduoskused on piisavad, et sooritada vajalikke harjutusi ning juhtida sõidukit kindlalt, ohutult ja iseseisvalt. Sõidueksam loetakse mittesooritatuks, kui eksamineeritav tekitab mis tahes harjutuse sooritamise käigus liiklusohtliku olukorra, ohustab inimest või sõidukit, sõidab vastu tähiskoonust või väljub koonustega tähistatud või joonitud ala piiridest. Samuti lõpeb sõidueksamil hindamine, kui juhtimisel esineb vigu ja loomult ohtlikku käitumist, mis võib ohustada eksamisõidukit, selles sõitjaid või teisi liiklejaid.
Eesmärgid	Koolituse eesmärk on anda tulevasele sõidukijuhile teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks kooskõlas C1-alamkategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega. Koolituse eesmärk on samuti luua eeldused juhi vastutustundliku liikluskäitumise ning ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemiseks.
Sisu	Õppeained on toodud allpool.
Õpiväljundid	Õpiväljundid on esitatud allpool.
Õppetöö korralduslikud alused	Koolitus vastab liiklusseaduse, MKMi määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ ning MKMi määruse nr 54 „Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja õppesõidukitele“ nõuetele. Juhi ettevalmistus toimub liiklusteooriaõppe ja õppesõitude vormis. Koolitust viivad läbi vähemalt keskharidusega õpetajad, kes omavad kehtivat mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistust. Koolituse lõpetanu saab koolituskursuse tunnistuse. Õpingute alustamiseks peab õppur õppetöö alustamise ajaks olema vähemalt 17-aastane, omama B-kategooria mootorsõiduki juhiluba (sh esmane juhiluba) ning C1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimist lubava märkega kehtivat tervisetõendit. C1-alamkategooriat on võimalik omandada üheaegselt B-kategooriaga Liiklusteooriaõppe maht on vähemalt 20 undi, tegelik maht on individuaalne. Aineid läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Teoorialoenguid korraldatakse nõuetekohases õppeklassis, mis on varustatud projektori-, tahvli- ja mugava mööbliga (lauad, toolid). Ühe teooriatunni pikkus on 45 minutit. Õppevormiks on auditoorne õppevorm. Õppetöö raames antakse iseseisev töö, mille eesmärk on materjali süvendatud õppimine ja loengus saadud teadmiste kinnistamine. Iseseisva töö osakaal on individuaalne. Auditoorse õppevormi asemel võidakse kasutada elektroonilist õppevormi. Sel juhul on elektroonilise õppevormi osakaal kuni 100%. Õppesõitude minimaalne maht on 10 sõidutundi, tegelik maht on individuaalne. Õppesõitu korraldatakse nõuetekohase õppesõidukiga. Ühe sõidutunni pikkus on 45 minutit. Iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidutundide arvu ja hinnangu (kirjaliku tagasiside) õpilase oskuste kohta. Lisaks võib õpetaja hinnata sõidutunnil omandatud õpiväljundeid (hindamissüsteem on arvestatud / mittearvestatud). Õppesõitude teemad läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Õppesõitude teemad läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Sõiduõppe aine „Sõiduki juhtimine õppeplatsil“ toimub õppeväljakul. Linnaliiklusesse lubatakse õppur pärast õppeainete „Sõiduki käsitsemine“ ja „Sõiduki juhtimine õppeplatsil“ läbimist. Jätkuõppe kaudu valmistatakse ette juhtimisõiguse taotlejaid, kes ei ole riiklikku sõidueksamit kolme korraga sooritanud. Selle eesmärk on juhi süvendatud ettevalmistamine, et tagada vajalike teadmiste ja oskuste omandamine. Õpilane peab esitama koolitajale viimase kolme sõidueksami kaardid. Juhi jätkuõpe toimub üldjuhul õppesõidu vormis, selle sisu määrab sõiduõpetaja, lähtudes sõidueksami mittesooritamise põhjustest. Jätkuõppe minimaalne maht on kaks sõidutundi.
Õppematerjalide loend	Liikluslab Baltic OÜ e-õppe keskkond, „Teooria lihtsas keeles“ (J. Ess, 2023), „Nutikad liiklustestid“ (Liikluslab, 2023)
Õppekavarühm	Transporditeenused
Õpingute alustamise tingimused	Vastavalt liiklusseadusele ja MKMi määrusele nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“.
Õppekava koostamise alus	Koostatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 27. juuni 2011. a määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ alusel.
Kinnitatud	Õppekava on kinnitatud 04.10.2024

Teooria- ja sõiduõppe ained ja õppemahud

Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Õppeaine	**Õppetunde**	**Õppeaine**	**Sõidutunde**
1. Liiklusreeglid ja käitumine liikluses			
2. Sõiduki tundmine		1. Sõiduki käsitsemine	
3. Liiklusohutus		2. Sõiduki juhtimine õppeplatsil	
3. Liikluspsühholoogia		3. Sõiduki juhtimine liikluses	
5. Liiklusalased seadused ja määrused		4. Sõiduki juhtimine erioludes	
6. Teooriaeksam		5. Sõidueksam	
Õppetundide arv	kokku vähemalt 20	Sõidutundide arv	kokku vähemalt 10

Jätkuõpe			
Teooriaõpe		**Sõiduõpe**	
Teema	**Õppetunde**	**Teema**	**Sõidutunde**
JÕ. Jätkuõpe	vajaduse korral (õppemaht määratakse individuaalselt)	JÕ. Jätkuõpe	2
		Kokku jätkuõppes vähemalt	2

Õpiväljundid

1. ÕPPEAINETE ÕPPEKAVA: TEOORIAÕPE

1.1. **Liiklusreeglid ja käitumine liikluses**

1.1.1. Liiklusreeglite õppe eesmärk on:

1.1.1.1. süvendada liiklusreeglite tundmist, kindlustamaks lugupidava hoiaku teiste liiklejate ja looduskeskkonna suhtes;

1.1.1.2. taotleda ohutu liiklemise põhimõtete omaksvõttu;

1.1.1.3. arendada objektiivse enesehinnangu võimet.

1.1.2. Terminid

1.1.2.1. Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada varem õpitud termineid ning termineid, mis on seotud autorongi, haagise, poolhaagise ja kerghaagisega.

1.1.2.1.1. anda teed;

1.1.2.1.2. eesõigus;

1.1.2.1.3. peatumine;

1.1.2.1.4. parkimine;

1.1.2.1.5. hädapeatumine;

1.1.2.1.6. manööver;

1.1.2.1.7. möödasõit;

1.1.2.1.8. pööre;

1.1.2.1.9. ümberpõige;

1.1.2.1.10. liiklusõnnetus;

1.1.3. Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada järgmisi termineid, mis ei ole vahetult seotud sõiduki liikumisega:

1.1.3.1. sõidukite kategooriad, millesse jaotatakse autod ja mootorrattad juhtimisõiguse alusel;

1.1.3.2. sõiduk, mootorsõiduk, auto, mootorratas, haagis, poolhaagis, kerghaagis, autorong, ühissõiduk, jalgratas, mopeed, traktor jt liikurmasinad;

1.1.3.3. autode liigitus kategooriate ja tüübi järgi;

1.1.3.4. esmase juhiloa omanik ja piiratud juhtimisõigus;

1.1.3.5. halb ja piiratud nähtavus, pimeda aeg;

1.1.3.6. liikleja, juht, sõitja, jalakäija;

1.1.3.7. liikluskorraldusvahend;

1.1.3.8. tee, sõidutee, peatee, sõidurada, sõidurida, eraldusriba, kõnnitee, teepeenar, ülekäigurada, jalgrattatee;

1.1.3.9. teega külgnev ala;

1.1.3.10. asula;

1.1.3.11. tegelik mass;

1.1.3.12. tühimass;

1.1.3.13. registrimass;

1.1.3.14. teljekoormus;

1.1.3.15. valmistajakiirus;

1.1.4. Liikluskorraldus

1.1.4.1. Isikud, kes kontrollivad ja korraldavad liiklust

Pärast koolitust peab õpilane teadma liikluse reguleerija ja pädeva ametiisiku asjakohaseid õigusi ja kohustusi.

1.1.4.2. Reguleerija märguanded

Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada pildi abil reguleerija märguandeid, nende tähendusi ja lubatud liikumissuundi nende korral.

1.1.4.3. Foorid

Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada foori tulede kõiki tähendusi ja lubatud liikumissuundi nende korral.

1.1.4.4. Liiklusmärgid ja teemärgised

Pärast koolitust peab õpilane tundma ja oskama:

1.1.4.4.1. selgitada kõikide liiklusmärkide ja lisateatetahvlite tähendusi;

1.1.4.4.2. selgitada liiklusmärkide mõjupiirkondi;

1.1.4.4.3. selgitada joonistel teekattemärgiste ja püstmärgiste tähendust.

1.1.5. Juhi märguanded

1.1.5.1. Suunamärguanded

Pärast koolitust peab õpilane oskama:

1.1.5.1.1. selgitada, kuidas anda hoiatusmärguannet suunatuledega ja käega enne sõidu alustamist, pööret, ümberreastumist või ettekavatsetud peatumist;

1.1.5.1.2. selgitada ohte, mis võivad tekkida väära suunamärguande korral;

1.1.5.1.3. põhjendada, miks hoiatusmärguanne ei anna juhile eesõigust;

1.1.5.1.4. selgitada, millal kasutada ohutulesid ja ohukolmnurka.

1.1.5.2. Pidurdamis- ja peatumismärguanne

Pärast koolitust peab õpilane oskama:

1.1.5.2.1. selgitada pidurdamis- ja peatumismärguande vajadust;

1.1.5.2.2. näidata käemärguandega vajadust pidurdada ja peatuda piduritule(de) rikke korral.

1.1.5.3. Helisignaal

Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada, millal ja kuidas tohib anda helisignaali.

1.1.5.4. Valgussignaal

Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada, millal ja kus antakse valgussignaali sõiduki põhitulede vilgutamisega.

1.1.6. Sõiduki paiknemine

1.1.6.1. Paiknemine teel, sõiduteel, sõidurajal, sõiduraja valik.

Pärast koolitust peab õpilane oskama kirjeldada:

1.1.6.1.1. sõiduki paiknemist asulas ja asulavälisel teel;

1.1.6.1.2. ristmikku ületava sõiduki paiknemist enne ristmikku, ristmikul ja pärast ristmikku;

1.1.6.1.3. sõiduki paiknemist enne ja pärast vasak- või tagasipööret;

1.1.6.1.4. otse sõitva sõiduki paiknemist;

1.1.6.1.5. sõiduki paiknemist enne ja pärast parempööret;

1.1.6.1.6. milline sõidurada on eraldatud ühissõidukitele;
1.1.6.1.7. trammiteel sõitmise korda;
1.1.6.1.8. sõitmist sõidukireas ja sõidurajal, arvestades sõiduki laiust ja vajalikku külgvahet.
1.1.6.2. Pikivahe eessõitva sõidukiga
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.6.2.1. ohutu pikivahe vajadust eri liiklusoludes;
1.1.6.2.2. millest sõltub ohutu pikivahe.
1.1.7. Teeandmiskohustus
Pärast koolitust peab õpilane oskama kirjeldada:
1.1.7.1. seost teeandmise kohustuse ja eesõiguse kasutamise vahel;
1.1.7.2. kuidas peab tegutsema juht, kellel on teeandmiskohustus;
1.1.7.3. joonise abil juhi tegutsemist olukorras, kus puuduvad liikluskorraldusvahendid (kehtib parema käe reegel);
1.1.7.4. juhi tegutsemist, kui alustatakse liikumist sõidutee äärelt või teepeenralt;
1.1.7.5. juhi tegutsemist, kui sõidetakse teele teega külgnevalt alalt;
1.1.7.6. juhi tegutsemist, kui kasutatakse kiirendusrada;
1.1.7.7. juhi tegutsemist pöördel ristmikult välja sõites;
1.1.7.8. juhi tegutsemist tähistatud peatusest ühissõiduki väljumise korral;
1.1.7.9. juhi tegutsemist väljasõidul peateele.
1.1.8. Möödasõit ja vastusõitvad sõidukid
1.1.8.1. Tegutsemine möödasõidul või möödumisel
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.8.1.1. möödasõidu ja möödumise erinevust;
1.1.8.1.2. ohutuks möödasõiduks (möödumiseks) vajalikke tingimusi;
1.1.8.1.3. ohte möödasõidu (möödumise) üksikutel etappidel;
1.1.8.1.4. vajalikke piki- ja külgvahesid;
1.1.8.1.5. millest sõltub möödasõidutee pikkus;
1.1.8.1.6. näidete varal möödasõidu- või möödumistee pikkuse muutumist sõidukite mitmesuguse sõidukiiruse ja pikkuse korral;
1.1.8.1.7. miks on möödasõit (möödumine) mõnedes kohtades ja olukordades keelatud.
1.1.8.2. Möödasõidu keeld
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada ohte ja teadma, miks ja kus ning mis olukorras ei tohi eessõitvast sõidukist mööduda, st:
1.1.8.2.1. piiratud nähtavusega teelõigul;
1.1.8.2.2. kui tagasõitja on alustanud möödasõitu;
1.1.8.2.3. kui eessõitev juht annab vasaksuunamärguande;
1.1.8.2.4. vastutuleva sõiduki korral, kui tegu on riskiga;
1.1.8.2.5. reguleerimata ülekäigurajal;
1.1.8.2.6. raudteeülesõidukohal ja vahetult enne seda;
1.1.8.2.7. ristmikul ja ristmiku vahetus läheduses sellele suubuval teel, nimetada erandid, millal möödasõit on lubatud.
1.1.8.3. Sõidukist möödumise keeld
Pärast koolitust peab õpilane oskama põhjendada ja teadma kohti, miks ja kus ning mis olukorras ei tohi eessõitvast sõidukist mööduda, s.t:
1.1.8.3.1. piiratud nähtavusega teelõik, kui puudub teekattemärgistus;
1.1.8.3.2. reguleerimata ülekäigurajad;
1.1.8.3.3. aeglustusrajad, teepeenar või ühissõiduki peatuskoha teelaiend.
1.1.8.4. Möödasõit või möödumine eri laadi sõidukitest
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.8.4.1. ohte, mis tekivad autorongist või puksiirrongist möödasõidul (möödumisel);
1.1.8.4.2. ohte, mis tekivad pikkadest ja laiadest sõidukitest möödasõidul (möödumisel);
1.1.8.4.3. kuidas mööda sõita (mööduda) teetöömasinatest;
1.1.8.4.4. ohte, mis tekivad möödasõidul (möödumisel) kaherattalistest sõidukitest;
1.1.8.4.5. kuidas ära tunda aeglasi sõidukeid;
1.1.8.4.6. sõiduteel liikuvate jalakäijatega seotud ohte.
1.1.8.5. Tegutsemine vastu sõitva sõiduki korral
Pärast koolitust peab õpilane oskama kirjeldada, kuidas sellises olukorras erisugustes tingimustes tegutseda
1.1.9. Sõidukiirus
1.1.9.1. Üldnõuded sõidukiiruse valikul
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.1.9.1.1. selgitada lubatud suurima kiiruse ja oludele vastava kiiruse erinevust;
1.1.9.1.2. tuua näiteid ohuteguritest, mida juht peab arvestama ohutu sõidukiiruse valikul;
1.1.9.1.3. selgitada, miks peab sõidukiirus olema väike:
1.1.9.1.3.1. tihedalt asustatud piirkonnas;
1.1.9.1.3.2. kui nähtavus on vähenenud (sõltuvalt päevaajast või ilmaoludest);
1.1.9.1.3.3. ristuva liikluse korral või kohtades, kus see võib esineda;
1.1.9.1.3.4. järskudes kurvides;
1.1.9.1.3.5. tõusuharjal ja teistes piiratud nähtavusega kohtades;
1.1.9.1.3.6. pimestamise korral;
1.1.9.1.3.7. vastu sõitvate sõidukite korral kitsal sõiduteel;
1.1.9.1.3.8. libedal teel;
1.1.9.1.3.9. lähenemisel ühissõiduki peatuskohale, kus on sõidukisse sisenejaid või väljujaid;
1.1.9.1.3.10. kui sõiduk läheneb lastele, kes on teel või selle läheduses;
1.1.9.1.3.11. kui sõiduk läheneb loomadele;
1.1.9.1.3.12. teetööde kohas;
1.1.9.1.3.13. õnnetuskohast möödumisel.
1.1.9.2. Kiirusepiirangud
Pärast koolitust peab õpilane oskama nimetada:
1.1.9.2.1. lubatavat suurimat sõidukiirust asulas ja asulavälisel teel;
1.1.9.2.2. sõidukeid, mille lubatud suurim sõidukiirus asulas või asulavälisel teel on väiksem kehtestatud piirkiirusest.
1.1.10. Peatumine ja parkimine

1.1.10.1. Peatumise ja parkimise üldnõuded
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.10.1.1. peatumise ja parkimise üldisi nõudeid;
1.1.10.1.2. sõiduki paigutamisel tehtavaid vigu.
1.1.10.2. Sõiduki peatamise kohad
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada, kus ja millisel viisil võib sõiduki peatada:
1.1.10.2.1. nii asulas kui ka asulavälisel teel, sh kõnniteel või teepeenral;
1.1.10.2.2. sõidutee paremal või vasakul äärel;
1.1.10.2.3. ristmiku läheduses;
1.1.10.2.4. ülekäiguraja ja jalgrattatee läheduses;
1.1.10.2.5. raudtee või trammiteega ristumise koha läheduses;
1.1.10.2.6. tõusuharja või kurvi läheduses;
1.1.10.2.7. teega külgneva ala sisse- või väljasõidukoha läheduses;
1.1.10.2.8. ühissõidukipeatuse läheduses;
1.1.10.2.9. haljasala läheduses;
1.1.10.2.10. liiklusmärgi või foori läheduses;
1.1.10.2.11. teekattemärgise läheduses.
1.1.10.3. Sõiduki parkimiskohad
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada, kus ja millisel viisil võib sõiduki parkida:
1.1.10.3.1. ristmikul;
1.1.10.3.2. raudtee või trammiteega ristumise kohas;
1.1.10.3.3. ühissõidukipeatuses;
1.1.10.3.4. teega külgneva ala sisse- või väljasõidukohas;
1.1.10.3.5. tähistatud parkimiskohal;
1.1.10.3.6. teekattemärgistusel;
1.1.10.3.7. peateel;
1.1.10.3.8. aeglustus- ja kiirendusraja läheduses;
1.1.10.3.9. kõnniteel või teepeenral.
1.1.10.4. Õpilane peab oskama selgitada:
1.1.10.4.1. kes võib kasutada parkimiskohti, mis on tähistatud lisateatetahvliga „puudega inimese sõiduk“ või teekattemärgisega „puudega inimese sõiduki parkimiskoht“;
1.1.10.4.2. abinõusid, mida peab rakendama, kui sõiduk jäetakse peatuma või parkima;
1.1.10.4.3. kohustusi või abinõusid, mida juht peab kasutusele võtma, kui tekib hädapeatumise vajadus;
1.1.10.4.4. kuidas toimida valvega parkla kasutamisel.
1.1.11. Erilist tähelepanu nõudvad olukorrad
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.11.1. ohte, mis tekivad pööretel, tagurdamisel või ümberreastumisel;
1.1.11.2. silmsideme loomise vajadust teise liiklejaga oma kavatsuse selgitamiseks ja teise liikleja kavatsuse mõistmiseks;
1.1.11.3. võimalikke märguandeid, et teatada oma kavatsusest ja teise liikleja kavatsuse mõistmisest.
1.1.12. Vähekaitstud liiklejad
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada, kes on vähekaitstud liiklejad ja miks peavad juhid olema nende suhtes eriti tähelepanelikud.
1.1.12.1. Juhtide erilised kohustused vähekaitstud liiklejate suhtes
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.12.1.1. miks on jalakäijad, lapsed, vanurid, puuetega inimesed, jalgratturid ja mopeedijuhid teistest vähem kaitstud liiklejad;
1.1.12.1.2. miks on lastel probleeme ohutu käitumisega liikluses;
1.1.12.1.3. kuidas liikluskeskkond laste ohutust mitmel moel mõjutab;
1.1.12.1.4. joonise abil laste võimalikke tegevusi liikluses;
1.1.12.1.5. erilisi ohte sõidu alustamisel, pööretel ja tagurdamisel, kui läheduses on lapsi;
1.1.12.1.6. kuidas juht võiks ette näha olukordi ülekäigurajal või jalgrattateel;
1.1.12.1.7. milline on ohutu sõit ülekäiguraja ja jalgrattatee ületamisel mitmesuguse liiklustiheduse korral;
1.1.12.1.8. probleeme, mis halvendavad vanurite ning nägemis-, kuulmis-, liikumis- ja vaimupuudega inimeste liikumisvõimalusi;
1.1.12.1.9. milline on ohutu sõit möödumisel vähekaitstud liiklejatest;
1.1.12.1.10. juhi kohustusi sõiduteel vastutulevate jalakäijate ning jalgratturite või mopeedijuhtidega kohtumisel;
1.1.12.1.11. juhi kohustusi sõitmisel kõnniteele või teepeenrale, kui seal on teisi liiklejaid;
1.1.12.1.12. juhi kohustusi ühissõidukisse sisenejate ja sellest väljujate suhtes.
1.1.13. Liiklus ristumisel raudtee või trammiteega
1.1.13.1. Ohutusseadmed, liiklusmärgid ja teemärgised Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.1.13.1.1. näidata ja kirjeldada neid ohutusseadmeid ja liikluskorraldusvahendeid, mis võivad olla tee ja rööbastee ristumise kohal;
1.1.13.1.2. selgitada ohte, mis võivad tekkida, kui ohutusseadmed ei tööta või asjakohased liikluskorraldusvahendid puuduvad.
1.1.13.2. Rööbastee ületamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.13.2.1. kuidas jaotada tähelepanu, kui juht läheneb raudteele või trammiteele;
1.1.13.2.2. kasutatavate liikluskorraldusvahendite tähendusi;
1.1.13.2.3. kasutatavate märguvalgustite ja fooride tähendusi;
1.1.13.2.4. tegureid, mis mõjutavad kiiruse valikut lähenemisel raudteele või trammiteele;
1.1.13.2.5. käitumist eri ristumiskohtade ületamisel;
1.1.13.2.6. näidata kohti, kus tuleb seisma jääda lähenevale raudteesõidukile tee andmiseks, kui on olemas tõkkepuu, ja siis, kui seda ei ole;
1.1.13.2.7. juhi tegevust hädapeatuse korral raudteeülesõidukohal või trammiteel.
1.1.14. Valgustusseadmete kasutamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.14.1. ulede kasutamise nõudeid mitmesugustes tee- ja ilmaoludes;
1.1.14.2. tulede ebaõige kasutamise ohtlikke tagajärgi.
1.1.15. Mootorsõiduki pukseerimine
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.15.1. pukseerimise mooduseid ja tingimusi;

1.1.15.2. pukseeriva sõiduki ja selle juhi nõudeid;
1.1.15.3. pukseeritava sõiduki ja selle juhi nõudeid;
1.1.15.4. ühenduslüli nõudeid;
1.1.15.5. pukseerimisel osalevate juhtide kohustusi ja omavahelisi kokkulepitud märguandeid;
1.1.15.6. millistel juhtudel on pukseerimine keelatud;
1.1.15.7. tuua näiteid ohtudest, mis on seotud pukseerimisega.
1.1.16. Autorongiga sõitmine
Pärast koolitust peab õpilane tundma autorongi tähistamist ja sellega sõitmise iseärasusi ning oskama tuua näiteid ohtudest, mis võivad tekkida autorongiga sõitmisel.
1.1.17. Liiklus õuealal
Pärast koolitust peab õpilane oskama põhjendada:
1.1.17.1. õuealal kehtivaid juhi ja jalakäija kohustusi;
1.1.17.2. kehtestatud piiranguid ja nende vajadust.
1.1.18. Liiklus kiirteel
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.1.18.1. kiirteele sõitmise iseärasusi võrreldes muu maanteeliiklusega;
1.1.18.2. kiirteel liiklemise iseärasusi võrreldes muu maanteeliiklusega;
1.1.18.3. kiirteel liiklejatele kehtestatud keelde.
1.1.19. Liiklus muutsuunaliiklusega teel
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada muutsuunaliiklusega teel sõitmise iseärasusi.
1.1.20. Sõit tunnelis
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada tunnelis sõitmise, peatumise ja parkimise ning valgustusseadmete kasutamise nõudeid.
1.1.21. Sõit jääteel
Pärast koolitust peab õpilane teadma:
1.1.21.1. kehtestatud sõidukorda;
1.1.21.2. ohutut kiirust ja pikivahet;
1.1.21.3. ohutusnõudeid sõidul jääteel üle veekogu.
1.1.22. Sõit sadamates
Pärast koolitust peab õpilane tundma:
1.1.22.1. kehtestatud sõidukorda sadamates ja parvlaevade ületuskohtades;
1.1.22.2. ohutusnõudeid parvlaevadel.
1.1.23. Piiripunktide läbimine
Pärast koolitust peab õpilane tundma autoga piiripunktide läbimise korda.
1.2. **Sõiduki tundmine**
1.2.1. Sõidukite liigitus
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada sõidukite liigitust ja jaotust kategooriatesse.
1.2.2. Sõiduki seadmete ja süsteemide otstarve, kontrollimine, hooldus ja tehnoseisund
1.2.2.1. Üldpõhimõtted
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.2.2.1.1. näidata sõiduki põhiosi: sassii, mootor, toitesüsteem, elektriseadmed, jõuülekanne, rool, pidurid, rattad, lisaseadmed, turvavarustus;
1.2.2.1.2. käsiraamatu abil selgitada sõiduki neid tehnilisi andmeid, mis on vajalikud sõiduki kasutamisel;
1.2.2.1.3. leida registreerimistunnistuselt sõiduki põhiandmed;
1.2.2.1.4. selgitada, kuidas sõiduki korrapärane kontroll ja hooldus võivad vähendada kütusekulu ja keskkonnakahjulikku mõju;
1.2.2.1.5. selgitada kütuse, õlide ja sõidukipuhastus- ning hooldusvahendite mõju keskkonnale.
1.2.2.2. Sõiduki osad
1.2.2.2.1. Mootor
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.2.2.2.1.1. selgitada mootori mehhanismide ja süsteemide vastastikust koostööd;
1.2.2.2.1.2. tuua näiteid olukordadest, kus esineb vingugaasimürgistuse oht;
1.2.2.2.1.3. tuua näiteid sellest, kuidas avastada puudusi väljalaskesüsteemis;
1.2.2.2.1.4. selgitada õlitussüsteemi hooldust;
1.2.2.2.1.5. selgitada jahutussüsteemi hooldust;
1.2.2.2.1.6. kirjeldada külma ja sooja mootori käivitamise erisusi;
1.2.2.2.1.7. kirjeldada käivitussoojendi töö põhimõtet;
1.2.2.2.1.8. kirjeldada tühikäigul töötamist;
1.2.2.2.1.9. kirjeldada müra tekkimise põhjusi;
1.2.2.2.1.10. kirjeldada keskkonnakahjulikku mõju.
1.2.2.2.2. Toitesüsteem:
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.2.2.2.2.1. selgitada kütuseliike ja ohutusnõudeid kütuse kasutamisel;
1.2.2.2.2.2. joonise abil selgitada toitesüsteemide üldehitust ja otstarvet;
1.2.2.2.2.3. selgitada mootori heitgaaside koostisele esitatud nõudeid ja nende gaaside mõju tervisele;
1.2.2.2.2.4. selgitada mitmesuguse pihustuskvaliteediga diislikütuse heitgaaside mõju keskkonnale;
1.2.2.2.2.5. selgitada diislikütuse valikut vastavalt aastaajale.
1.2.2.2.3. Elektriseadmed
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.2.2.2.3.1. näidata joonisel generaatori, generaatoririhma, aku, kaitsmete ja mõõdikute asukohta ning kirjeldada nende otstarvet;
1.2.2.2.3.2. selgitada aku ebaõige käsitsemise tagajärgi;
1.2.2.2.3.3. kirjeldada, kuidas kontrollitakse aku vedelikutaset;
1.2.2.2.3.4. näidata valgustus- ja signalisatsiooniseadmete asukohti, otstarvet, kasutamist ja hooldust;
1.2.2.2.3.5. näidata auto ja haagise vahelisi elektriühendusi.
1.2.2.2.4. Jõuülekanne
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.2.2.2.4.1. selgitada jõuülekannete skeeme;
1.2.2.2.4.2. näidata joonisel jõuülekande agregaatide asukohta ja kirjeldada nende otstarvet;
1.2.2.2.4.3. selgitada jõuülekande liiklusohtlikke rikkeid.

1.2.2.2.5. Rool:
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.2.2.2.5.1. selgitada rooli ülesannet, ehitust ja võimalikke rikkeid;
1.2.2.2.5.2. selgitada võimendiga rooli tööpõhimõtet;
1.2.2.2.5.3. selgitada roolivõimendi rikete võimalikke tagajärgi;
1.2.2.2.5.4. selgitada ohte roolivõimendiga auto pukseerimisel;
1.2.2.2.5.5. kirjeldada rooliajami liiklusohtlikke rikkeid;
1.2.2.2.5.6. selgitada esirataste vale seade tagajärgi.
1.2.2.2.6. Pidurid
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.2.2.2.6.1. selgitada piduriajamite ja -mehhanismide ehitust ning võimalikke rikkeid;
1.2.2.2.6.2. selgitada õhkpiduri tööpõhimõtet;
1.2.2.2.6.3. selgitada, kuidas leida pidurite rikkeid;
1.2.2.2.6.4. selgitada mitmesuguste külmumistõrjukite otstarvet;
1.2.2.2.6.5. selgitada eri liiki abipidurite (näiteks mootoripiduri) tööpõhimõtet;
1.2.2.2.6.6. selgitada mitteblokeeruva piduri (ABS) iseärasusi;
1.2.2.2.6.7. selgitada ohte, mis võivad tekkida õhkpiduriga sõiduki pukseerimisel;
1.2.2.2.6.8. selgitada mitmesuguste haagistel kasutatavate pidurisüsteemide tööpõhimõtteid.
1.2.2.2.7. Rattad
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.2.2.2.7.1. selgitada eri rehvitüüpide omadusi ja tähistust;
1.2.2.2.7.2. selgitada rehvi ebaõiget kulumist ja selle põhjusi;
1.2.2.2.7.3. selgitada naastrehvi kasutamise eeskirju ja nõudeid;
1.2.2.2.7.4. selgitada vale rehvirõhu tagajärgi;
1.2.2.2.7.5. selgitada tagajärgi, mis võivad tekkida, kui rattad on tasakaalustamata;
1.2.2.2.7.6. selgitada ohte, mis tekivad nõrgalt kinnitatud rattapoltide ja mutrite puhul ning siis, kui paarisrataste vahele on kiilunud võõrkeha;
1.2.2.2.7.7. nimetada rataste nõrga kinnituse tundemärke;
1.2.2.2.7.8. selgitada sõiduviisi mõju rehvide kulumisele;
1.2.2.2.7.9. selgitada eri rehvitüüpide valiku aluseid.
1.2.3. Sõiduki sõidutehnilised omadused
Pärast koolitust peab õpilane oskama kirjeldada, kuidas mõjutavad auto sõidu- ja keskkonnaomadusi:
1.2.3.1. veotelgede arv ja paigutus autol;
1.2.3.2. massijaotus;
1.2.3.3. diferentsiaali lukustumine või lukustamisvõimalus;
1.2.3.4. veos (ka vedelik paakautos);
1.2.3.5. üle- ja alajuhitavus;
1.2.3.6. tuul;
1.2.3.7. sõiduki gabariidi väljaulatuvad osad;
1.2.3.8. rehvid ja rehvirõhk.
1.2.4. Sõiduki erivarustus
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada, milline otstarve on sõiduki erivarustusel:
1.2.4.1. sõidumeerikul;
1.2.4.2. mitmesugustel haakeseadmetel;
1.2.4.3. kabiinil ja veokastil (furgoonil);
1.2.4.4. kastikallutil;
1.2.4.5. vahetuskerel;
1.2.4.6. luuktõstukil;
1.2.4.7. varuratta kinnitusel.
1.2.5. Sõiduki veos
1.2.5.1. Pärast koolitust peab õpilane teadma, kuidas nõuetekohaselt koostada ja kinnitada koormat ja katta see nii, et koorem:
1.2.5.1.1. pole ohtlik kaasliiklejatele;
1.2.5.1.2. ei piira juhi vaatevälja;
1.2.5.1.3. ei varja sõiduki tulesid;
1.2.5.1.4. ei varja numbri- ega tunnusmärke;
1.2.5.1.5. ei suurenda oluliselt kütusekulu;
1.2.5.1.6. ei saasta keskkonda.
1.2.5.2. Pärast koolitust peab juht teadma eri liiki (tükki-, puiste-, vedelik, suure- ja/või raskeveoste veoste ning ohtlike veoste veo põhinõudeid.
1.2.6. Sõiduki registreerimine
Pärast koolitust peab õpilane oskama tuua näiteid sõiduki registreerimisest ja ehituslike muudatuste vormistamisest Transpordiametis.
1.2.7. Säästlik sõit
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.2.7.1. kuidas sõidustiil mõjutab kütusekulu;
1.2.7.2. välistegureid, mis võivad mõjutada kütusekulu;
1.2.7.3. seost kütusekulu ning tee- ja ilmaolude vahel;
1.2.7.4. seost kütusekulu ning tee- ja ilmaolude vahel;
1.2.8. Sõiduki mõju keskkonnale
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.2.8.1. selgitada, kuidas kütuste heitgaasid ja koostis mõjutavad keskkonda;
1.2.8.2. selgitada võimalusi vähendada heitgaasi kahjulikku mõju keskkonnale;
1.2.8.3. tuua näiteid mitmesugustest ainetest heitgaasis ning nende mõjust inimesele ja keskkonnale;
1.2.8.4. näidata linnaliikluse osa õhusaastes;
1.2.8.5. selgitada, kuidas tuleb sõidukit kasutada, et ei teki üleliigset müra ja heitgaase;
1.2.8.6. selgitada, mis võib põhjustada diiselmootori heitgaasi suurt suitsusust.
1.2.9. Ohutusnõuded traktori ja liikurmasinaga liiklemisel
1.2.9.1. Traktorite ja liikurmasinate juhtimise eripärast tulenevad nõuded täiendavateks oskusteks ja vilumusteks osalemiseks liikluses

1.2.9.2. Pärast koolitust peab õpilane:
1.2.9.2.1. oskama arvestada traktorite ja liikurmasinate juhtimise eripärast ning aeglasest liikumisest tulenevaid ohtusid, sh teistele liiklejatele;
1.2.9.2.2. teadma, et enne eri masinamarkidega liikluses osalemist tuleb õiged juhtimisvõtted omandada sõites kinnisel territooriumil;
1.2.9.2.3. oskama aeglase liikumiskiirusega masinaid ja agregaate tähistada liiklusreeglite kohaselt.
1.2.10. Ülegabariidiliste masinate ja haakeriistade tähistamise nõuded ning lisateadmised ja -kohustused nendega teedel liikumisel
Pärast koolitust peab õpilane:
1.2.10.1. oskama liiklusreeglite kohaselt tähistada ülegabariidilisi masinaid ja agregaate;
1.2.10.2. teadma lisaohtusid, kui teedel liigelda ülegabariidiliste masinate või agregaatidega.
1.2.11. Ohutus- ja keskkonnakaitsenõuded traktoritega liiklemisel ja nende hooldamisel
Pärast koolitust peab õpilane:
1.2.11.1. täitma kõiki ohutus- ja keskkonnakaitsenõudeid, mis tulenevad kütuse, määrdeainete, pidurivedelike, konserveerimismäärdeainete, taimekaitsevahendite ja jahutusvedelike kasutamisel;
1.2.11.2. mitte osalema teeliikluses, kui traktori käiguosa on määrdunud ja võib tekitada täiendavaid ohtusid teistele liiklejatele.

1.3. **Liiklusohutus**
1.3.1. Koolitus peab andma õpilasele:
1.3.1.1. ohutunnetuse riski vältimiseks;
1.3.1.2. oskuse hoiduda ohuolukordade põhjustamisest ja nendesse sattumisest;
1.3.1.3. oskuse ohuolukorrast võimalikult ohutult väljuda.
1.3.2. Ohuolukorra ettenägemine
Pärast koolitust peab õpilane oskama ette näha ohuolukordi ja tundma nende tekke põhjusi:
1.3.2.1. juhte, kellel puudub tähelepanelik hoiak teiste liiklejate suhtes;
1.3.2.2. väheste kogemustega juhte;
1.3.2.3. vähekaitstud liiklejaid;
1.3.2.4. liiklejaid, kelle liikumisvõime on mingil moel piiratud;
1.3.2.5. mõnede autode ja autorongi juhtimise ning liikumise eripära;
1.3.2.6. sõitu eri viisil koormatud sõidukitega;
1.3.2.7. sõitu vahelduvates tee- ja ilmaoludes;
1.3.2.8. sõitu vahelduvalt valge ja pimeda ajal;
1.3.2.9. loomade teele ilmumist.
1.3.3. Olukorra hindamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
1.3.3.1. hinnata ohu võimalikku iseloomu;
1.3.3.2. kirjeldada ohutuid juhtimisvõtteid ohuolukordades;
1.3.3.3. arvestada liiklejate võimalikke liiklusreeglite tõlgendusi kujutatud olukorras.
1.3.4. Liiklusõnnetused ja kahjustused
1.3.4.1. Õnnetuse iseloom
Pärast koolitust peab õpilane oskama kirjeldada liiklusõnnetusi, mis võivad tekkida:
1.3.4.1.1. teelt välja sõitmisel;
1.3.4.1.2. kaldumisel vastassuunavööndisse;
1.3.4.1.3. manöövri sooritamisel, kui pole antud nõuetekohast suunamärguannet;
1.3.4.1.4. pöörde sooritamisel, arvestamata sõiduki õiget paiknemist teel;
1.3.4.1.5. vasak- või tagasipöörde sooritamisel, arvestamata tagant tulevat sõidukit;
1.3.4.1.6. vasak- või tagasipöörde sooritamisel, arvestamata vastutulevat sõidukit;
1.3.4.1.7. kokkupõrkel vastutuleva sõidukiga, mis on vasakpöördel;
1.3.4.1.8. samaliigiliste teedega ristmiku ületamisel;
1.3.4.1.9. kõrvalteelt peateele sõitmisel;
1.3.4.1.10. sõitmisel peateel, jälgimata teeandmiskohustuse täitmist;
1.3.4.1.11. reguleeritava ristmiku ületamisel;
1.3.4.1.12. möödasõidul ühest sõidukist;
1.3.4.1.13. möödasõidul mitmest sõidukist;
1.3.4.1.14. reguleerimata ülekäigurajal (otsasõit jalakäijale);
1.3.4.1.15. reguleeritaval ülekäigurajal (otsasõit jalakäijale);
1.3.4.1.16. ristmikult välja sõites (otsasõit jalakäijale);
1.3.4.1.17. jalgrattatee ületamisel;
1.3.4.1.18. möödumisel ühissõidukipeatuses seisvast bussist või trollist;
1.3.4.1.19. möödumisel trammipeatusest ja seal seisvast trammist;
1.3.4.1.20. kui tee on halvasti valgustatud;
1.3.4.1.21. sõitmisel piiratud või halva nähtavuse tingimustes;
1.3.4.1.22. ulukite ilmumisel teele;
1.3.4.1.23. tuule mõjul liikuvale sõidukile.
1.3.4.2. Seosed õnnetuste ja kahjustuste vahel
Pärast koolitust peab õpilane teadma järgmisi õnnetuse liike:
1.3.4.2.1. varalise kahjuga lõppevad õnnetused;
1.3.4.2.2. inimvigastusega lõppevad õnnetused;
1.3.4.2.3. surmaga lõppevad õnnetused.
1.3.4.3. Õnnetuste põhjused
Pärast koolitust peab õpilane oskama ohuolukorda kujutava joonise abil või õnnetuse tegeliku käigu kirjeldamisega selgitada tõenäolisi tegureid, mis võisid mõjutada õnnetuse:
1.3.4.3.1. teket (nt alkoholi või narkootiliste ainete kasutamine);
1.3.4.3.2. kulgu;
1.3.4.3.3. tagajärgi.
1.3.4.4. Õpilane peab oskama tuua näiteid olukordadest, kus juht peab tegutsema:
1.3.4.4.1. ajapuuduses;
1.3.4.4.2. teabepuuduses;
1.3.4.4.3. kui ta ei saa hinnata oma võimeid õigesti.

1.3.4.5. Juhi piiratud võimed, mis võivad mõjutada õnnetuse teket
Pärast koolitust peab õpilane oskama ette näha võimalikku ohuolukorda ja olema võimeline selgitama juhi psüühikaga seotud tegureid, mis võivad muuta liiklusolukorra keerukust.
1.3.5. Liiklusreeglid ja eetikanõuded
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.3.5.1. miks liiklus peab olema reeglistatud;
1.3.5.2. miks inimesed ei järgi alati liiklusreegleid;
1.3.5.3. miks inimesed ei arvesta alati keskkonnakaitsenõudeid;
1.3.5.4. liikluskultuuri alust – vastutustunnet.
1.3.6. Ohutegurid pukseerimisel ja autorongiga sõitmisel
1.3.6.1. Ohutegurid pukseerimisel
Pärast koolitust peab õpilane teadma, millal tohib pukseerida:
1.3.6.1.1. painduva ühenduslüliga;
1.3.6.1.2. jäiga (varda- või kolmnurgakujulise) ühenduslüliga;
1.3.6.1.3. osaliselt toetatuna.
1.3.6.2. Õpilane peab teadma:
1.3.6.2.1. ühenduslüli kohta esitatavaid nõudeid (tähistus, pikkus);
1.3.6.2.2. lubatud suurimat kiirust;
1.3.6.2.3. ühenduslülist tingitud õigeid pukseerimisvõtteid;
1.3.6.2.4. pukseeriva ja pukseeritava sõiduki juhtide vaheliste leppemärguannete vajadust ja sisu.
1.3.7. Autojuhi töö- ja puhkeaeg
Pärast koolitust peab õpilane tundma töö- ja puhkeaja kohta käivate õigusaktide põhilisi sätteid
1.4. **Liikluspsühholoogia**
1.4.1. Koolitus peab andma õpilasele:
1.4.1.1. lugupidava hoiaku teiste liiklejate ja looduskeskkonna suhtes;
1.4.1.2. oskuse hinnata ja arendada endas liikluskultuuri (olukorra ettenägemise võimet, arukust, otsustusvõimet, vastutustunnet);
1.4.1.3. teadmised juhile vajalike võimete kohta;
1.4.1.4. oskuse täielikult rakendada oma võimeid ohuolukorra tekkimisel.
1.4.2. Üldmõisted ja juhi tegutsemine
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.4.2.1. vajadust ette näha olukorda, kuhu ta võib sattuda, ja teada, kuidas selles tegutseda;
1.4.2.2. eksliku käitumise tulemusel tekkida võivaid võimalikke liiklusõnnetusi;
1.4.2.3. inimese psühhofüsioloogilisi omadusi;
1.4.2.4. juhi tegutsemise skeemi (ärrituse mõju meeleorganile, juhi reageerimisaeg ja reaktsioon);
1.4.2.5. juhi töös esmatähtsaid psüühilisi protsesse – mõtlemist ja tähelepanu jaotamise võimet.
1.4.3. Inimese psühhofüsioloogilised omadused
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.4.3.1. reageerimise tähtsust, seda eriti ajapuuduses;
1.4.3.2. reageerimisaja pikkust olenevalt juhi tervisest, väsimusest, joobeseisundist, emotsionaalsest seisundist ja teistest teguritest;
1.4.3.3. reageerimisajal läbitavat teepikkust (km/h ja m/s kohta);
1.4.3.4. ärrituse mõju silmadele;
1.4.3.5. vaatevälja piiratust;
1.4.3.6. vaatevälja sõltuvust sõidukiiruse muutumisest;
1.4.3.7. nägemisteravuse erinevust vaatevälja eri osades;
1.4.3.8. kontrastsuse (objekti taustast erinevuse) mõju;
1.4.3.9. silmade pimedusega kohanemise aega;
1.4.3.10. silmade valgusega kohanemise aega;
1.4.3.11. nägemisteravuse sõltuvust east;
1.4.3.12. nägemisillusioonide tekke põhjusi;
1.4.3.13. vastu liikuva sõiduki kauguse hindamisel tehtavaid vigu;
1.4.3.14. kauguse hindamisel tehtavaid vigu udus;
1.4.3.15. vastu liikuva sõiduki kiiruse hindamisel tehtavaid vigu;
1.4.3.16. kuidas mingile esemele kinnistunud pilk mõjutab sõidujoont;
1.4.3.17. tähelepanu jaotuvust, ümberlülitust ja hajuvust.
1.4.4. Näidete varal peab õpilane oskama nimetada meeleorganid, mis on juhi töös seotud kuulmis-, haistmis-, puute- ja liikumistajuga.
1.4.5. Näidete varal peab õpilane oskama selgitada tunnete mõju:
1.4.5.1. mõtlemisvõimele, tähelepanule ja reageerimisajale;
1.4.5.2. ümbritsevale tegelikkusele ja iseendale;
1.4.5.3. tundepinge ehk stressi kasvule (erutus, ärritatus, mure, tervislik seisund ja teised halva meeleolu kaasmõjurid);
1.4.5.4. liiklusohu suurenemisele.
1.4.6. Tegurid, mis mõjutavad liiklusohutust
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.4.6.1. tegureid, mis mõjutavad juhi reageerimisaega ja sellest sõltuvalt reageerimismaad;
1.4.6.2. tegureid, mis mõjutavad sõiduki peatumismaa pikkust, sealhulgas pidurite rakendusmaad (-aega), aeglustusmaad ja pidurdusmaad;
1.4.6.3. kuidas sõidukiiruse kasv mõjutab aeglustusmaa pikkust;
1.4.6.4. pilgu ümbersuunamiseks kuluvat aega;
1.4.6.5. sõiduki sise- ja välispeeglite kasutamiseks kuluvat aega;
1.4.6.6. tasa- ja kumerpeeglist paistva eseme nähtava kauguse erinevust.
1.4.7. Näidete varal peab õpilane oskama selgitada, kuidas juht saab vältida ohuolukorda sattumist ja kasutada kaitslikku sõidustiili
1.4.8. Erilised isikuomadused
1.4.8.1. Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada, miks on ohtliku iseloomuga käitumisviisideks agressiivsus, impulsiivsus, isiku või ametipositsiooni rõhutamine;
1.4.8.2. pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada võimalikke pingeallikaid liikluses, pingeseisundi mõistet ja olemust ning pinge mõju liiklusohutusele.
1.4.9. Juhi valmisolek liikluses osalemiseks
Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:

1.4.9.1. teatava intellektuaalse ja emotsionaalse taseme saavutamise vajadust, vastamaks hea käitumise nõuetele;
1.4.9.2. vajadust tunda juhi kutse-eetikat (kutsekohustust, kutseau);
1.4.9.3. reaalsustaju vajadust;
1.4.9.4. enesekriitilisuse vajadust;
1.4.9.5. vastutustunde vajadust;
1.4.9.6. noorte mees- ja naisjuhtide selliseid erinevusi oma võimete hindamisel ja rakendamisel, mis võivad olla põhjustatud rühma iseärasustest.

1.4.10. Sotsiaalsed tegurid

Pärast koolitust peab õpilane oskama kirjeldada ohte, mis tekivad:
1.4.10.1. liiklusreeglite nõuete mittetäitmisest;
1.4.10.2. ühe ja sama liiklusnõude erinevast tõlgendamisest;
1.4.10.3. keskkonna mittearvestamisest.

1.4.11. Õpilane peab oskama kirjeldada:
1.4.11.1. mis on grupisurve (kaasliiklejate käitumismalli omaksvõtmine) ja millest tekib grupisurvega kaasaminek;
1.4.11.2. negatiivse grupisurve eeldusi liiklusõnnetusteks;
1.4.11.3. isiksuseomadusi, mis võimaldavad kergesti alluda grupisurvele;
1.4.11.4. isiksuseomadusi, mis ei lase alluda grupisurvele;
1.4.11.5. eeskujulikku käitumist, mis avaldab teistele head mõju.

1.4.12. Tegutsemisvõimet vähendavad tegurid

Pärast koolitust peab õpilane oskama selgitada:
1.4.12.1. kuidas isiklikud motiivid ja varasemad kogemused mõjutavad juhi käitumist;
1.4.12.2. väsimuse tunnuseid;
1.4.12.3. väsimuse mõju liiklusohutusele;
1.4.12.4. väsimuse mõju nägemisele;
1.4.12.5. väsimuse mõju liigutuste koordinatsioonile;
1.4.12.6. väsimuse mõju enesehinnangule;
1.4.12.7. milline on alkoholi ja narkootiliste ainete mõju tajule;
1.4.12.8. millest sõltub alkoholi põlemise aeg organismis ning millal tohib pärast alkoholi tarvitamist juhtida sõidukit;
1.4.12.9. ohte, mis tekivad, kui sõidukit juhitakse alkoholi- või narkojoobes;
1.4.12.10. tagajärgi, mis võivad tekkida liikluses, kui sõidetakse alkoholi- või narkojoobes või teatud ravimite mõju all;
1.4.12.11. ohte, mis võivad tekkida mobiiltelefoni kasutamisel sõidu ajal.

1.5. **Liiklusalased seadused ja määrused**

1.5.1. Koolituse käigus peab õpilasele selgitama neid õigusakte, mis määravad juhi ohte ennetava ja keskkonda säästva hoiaku.

1.5.2. Pärast koolitust peab õpilane teadma:
1.5.2.1. õppesõidu kohta kehtestatud nõudeid;
1.5.2.2. eritalituse sõiduki tunnuseid ja nende sõidukite erimärguannetest (sinise, punase ja kollase vilkuriga) tulenevaid kohustusi teistele liiklejatele;
1.5.2.3. jalgratturile ja mopeedijuhile kehtestatud nõudeid;
1.5.2.4. loomveoki, looma ja käsikäruga liiklejale kehtestatud nõudeid;
1.5.2.5. kuidas peab juht tegutsema liiklusõnnetuse korral;
1.5.2.6. liiklusseadusest tulenevaid liiklejate kohustusi ja õigusi;
1.5.2.7. milline on liikluskindlustuse süsteem ja kuidas sõlmitakse kindlustuslepinguid;
1.5.2.8. juhi vastutust liiklusalaste rikkumiste korral ja rikkumiste menetlemine;
1.5.2.9. sõiduki registreerimise korda;
1.5.2.10. tehnoülevaatusel sõiduki kohta esitatavaid nõudeid;
1.5.2.11. nõuded mootorsõiduki (autorongi) tehnoseisundi ja varustuse kohta;
1.5.2.12. nõudeid sõiduki, veose ja sõitjate kohta;
1.5.2.13. nõudeid suur- ja/või raskeveose veol;
1.5.2.14. nõudeid sõiduki ja juhi suhtes, kui sõidetakse välismaale;
1.5.2.15. autojuhi ametikoolituse üldisi aluseid.

2. ÕPPEAINETE ÕPPEKAVA: SÕIDUÕPE

2.1. **Sõiduki käsitsemine**

2.1.1. Sõiduki seadmete otstarve ja hooldus

Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.1.1.1. ihtsa kontrollimise teel kindlaks teha vigu ja kulumist järgmistel sõiduki seadmetel:
2.1.1.1.1. sõidu- ja seisupidur;
2.1.1.1.2. mootori- ja abipidur;
2.1.1.1.3. rool;
2.1.1.1.4. rattad;
2.1.1.1.5. jõuülekanne;
2.1.1.1.6. diferentsiaalilukusti;
2.1.1.1.7. põhilised elektriseadmed (valgustus- ja signalisatsiooniseadmed);
2.1.1.1.8. väljalaske- ja heitgaasi kahjustamissüsteem;
2.1.1.1.9. poripõlled;
2.1.1.1.10. tahavaatepeeglid;
2.1.1.1.11. haakeseadmed, haagised ja poolhaagised;
2.1.1.1.12. kallutus- ja lukustusseadmed.
2.1.1.2. Kontrollida pidurajami tihedust ja pidurimehhanismi korrasolekut, vabastada pingest piduri vedruakut;
2.1.1.3. Vahetada lampe, kaitsmeid ja rattaid.
2.1.1.4. Kontrollida järgmiste vedelike taset ja vajaduse korral neid lisada:
2.1.1.4.1. kütus;
2.1.1.4.2. mootoriõli;
2.1.1.4.3. pidurivedelik ja külmumistõrjuki vedelik;
2.1.1.4.4. akuvedelik;
2.1.1.4.5. jahutusvedelik;
2.1.1.4.6. klaasipesuvedelik;
2.1.1.4.7. rooliõli.

2.1.2. Sõiduki ohutuse kontroll
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.1.2.1. Kontrollida järgmiste seadmete ja veose vastavust esitatavatele nõuetele:
2.1.2.1.1. pidurid;
2.1.2.1.2. rattad;
2.1.2.1.3. rool;
2.1.2.1.4. valgustusseadmed;
2.1.2.1.5. märgutuled;
2.1.2.1.6. helisignaalseade;
2.1.2.1.7. klaasipuhastid;
2.1.2.1.8. poripõlled;
2.1.2.1.9. tahavaatepeeglid;
2.1.2.1.10. haakeseade;
2.1.2.1.11. autorongi piduri- ja elektriühendused;
2.1.2.1.12. veose paigutus ja kinnitus.
2.1.2.2. Otsustada, kas haagist tohib vedukiga ühendada.
2.1.2.3. Otsustada, kas on vaja puhastada laternaid, aknaid ja numbrimärke.

2.2. **Sõiduki juhtimine õppeplatsil**

2.2.1. Sõiduasend
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.1.1. kontrollida uste suletust;
2.2.1.2. kasutada juhiistme ja rooliasendi reguleerimisvõimalusi parima sõiduasendi saavutamiseks.
2.2.2. Juhtimis- ja kontrollseadmed
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.2.1. kasutada kõiki juhtseadiseid;
2.2.2.2. jälgida kõiki kontrollseadmeid.
2.2.3. Tahavaatepeeglid
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.3.1. reguleerida kõiki tahavaatepeegleid, et saavutada sõiduasendis õige vaateväli;
2.2.3.2. kontrollida vaatevälja ja pimedat ala peapööramisega.
2.2.4. Turvavöö
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.4.1. kasutada turvavööd õigesti;
2.2.4.2. aidata sõitjatel turvavööd kinnitada ja sellest vabaneda;
2.2.4.3. aidata eri vanuses lastel kasutada õiget turvavarustust.
2.2.5. Sõiduki käivitamine, sõidu alustamine, slaalom, peatumine
Pärast koolitust peab õpilane olema suuteline sooritama sõidueksami esimese järgu kõik harjutused.
2.2.5.1. Käivitamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama käivitada mootorit:
2.2.5.1.1. külmalt ja soojalt;
2.2.5.1.2. sooja, külma ja niiske ilmaga;
2.2.5.1.3. pärast väljasuremist.
2.2.5.2. Sõidu alustamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.5.2.1. anda märku enne liikumise alustamist;
2.2.5.2.2. alustada sõitu sujuvalt, suunamata pilku pedaalidele;
2.2.5.2.3. sõidu alustamisel jälgida ümbritsevat liiklust;
2.2.5.2.4. sujuvalt alustada sõitu tõusul.
2.2.5.3. Slaalom
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.5.3.1. reguleerida sõidukiirust siduri abil;
2.2.5.3.2. sõita slaalomit edasi.
2.2.5.4. Peatumine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.5.4.1. peatuda sujuvalt, pidurdades ettenähtud kohas;
2.2.5.4.2. auto seismajäämisel rakendada abinõusid auto iseenesliku liikuma hakkamise vältimiseks.
2.2.6. Juhtimine
2.2.6.1. Rooli pööramine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.6.1.1. hoida rooli õigesti;
2.2.6.1.2. pöörata rooli vastavalt sõidukiirusele.
2.2.6.2. Sõit piiratud alal
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.6.2.1. juhtida autot piiratud alal vastavalt harjutusskeemidele;
2.2.6.2.2. sõita vasaku või parema küljega äärejoone lähedale ja peatuda nii, et rattad puudutavad seda;
2.2.6.2.3. paigutada auto laadimisplatvormi äärde.
2.2.6.3. Tagurdamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama tagurdada:
2.2.6.3.1. otsesuunas;
2.2.6.3.2. pöördega nii vasakule kui paremale;
2.2.6.3.3. boksi pöördega.
2.2.6.4. Juhtimisasend
Pärast koolitust peab õpilane oskama tagurdada sellises asendis, mis annab talle võimaluse täpselt manööverdada ja oma tähelepanu jaotada.
2.2.6.5. Tagurdamine piiratud alal
Pärast koolitust peab õpilane oskama tagurdada otsesuunas ja pöördega (tagurpidi slaalom).
2.2.6.6. Manööverdamine kallakul

2.2.6.6.1. Sõidu alustamine tõusul
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.6.6.1.1. alustada sõitu mitmesuguse kaldega tõusudel ja langudel nii edasi- kui ka tagasisuunas, seisupiduri abil ja ilma;
2.2.6.6.1.2. peatada autot laugel tõusul ning hoida seda paigal siduri või sõidupiduriga.
2.2.6.6.2. Sõidu alustamine langul
Pärast koolitust peab õpilane oskama rakendatud seisupiduri korral valida sobivat käiku ja pärast mootori käivitamist sõita edasi- või tagasisuunas.
2.2.7. Sõiduki käiguvahetus
2.2.7.1. Kõrgema ja madalama käigu lülitamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.7.1.1. vahetada käiku;
2.2.7.1.2. valida sobivat käiku vastavalt auto kiirusele ja mootori pöörlemissagedusele;
2.2.7.1.3. mootoriga pidurdamiseks lülitada madalamat käiku;
2.2.7.1.4. tõusul lülitada mõnelt kõrgemalt käigult sisse esimest käiku ja hoida siduri või sõidupiduri abil autot paigal;
2.2.7.1.5. valida käiku nii, et väheneks kütusekulu, heitgaasi kogus ja mootorimüra.
2.2.8. Sõiduki pidurdamine – sujuv ja järsk pidurdamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.8.1. pidurdada sujuvalt mitmesugustel teekatetel ja erinevatelt kiirustelt seismajäämiseni varem määratud kohal, kasutades õigeid pidurdusvõtteid;
2.2.8.2. pidurdada üksteisest järsult erinevate katetega teel õigete pidurdusvõtetega, saavutamaks lühemat pidurdusteed;
2.2.8.3. kasutada õigeid pidurdusvõtteid tõusudel ja langudel.
2.2.9. Tagasipööre
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.9.1. pöörata tagasi eri laiustega teedel;
2.2.9.2. pöörata tagasi ristmikul.
2.2.10. Parkimine
Pärast koolitust peab õpilane oskama parkida:
2.2.10.1. parklas:
2.2.10.1.1. pargitud sõidukite vahele ja külgboksi;
2.2.10.1.2. märgistatud parkimiskohale.
2.2.10.2. Parkida nii paremal kui vasakul teepoolel:
2.2.10.2.1. pargitud sõidukite vahele;
2.2.10.2.2. märgistatud parkimiskohale.
2.2.11. Tähelepanu jaotamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.11.1. sõita mitmesugustes tingimustes ja olukordades;
2.2.11.2. jälgida mõõdikute näite nii, et auto säilitaks valitud sõidusuuna;
2.2.11.3. jaotada tähelepanu ja anda märku nii, et auto säilitaks valitud sõidusuuna.
2.2.12. Haagise ühendamine vedukiga
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.2.12.1. ühendada vedukiga kerghaagist ja kontrollida ühendusi;
2.2.12.2. lahutada kerghaagise vedukist;
2.2.12.3. võtta kasutusele abinõud, et tõkestada kerghaagise iseeneslik liikuma hakkamine.

2.3. **Sõiduki juhtimine liikluses**

2.3.1. Sõidu alustamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama alustada sõitu:
2.3.1.1. tee äärest, jälgides liiklust;
2.3.1.2. järgides teeandmise nõudeid.
2.3.2. Sõiduki paiknemine teel
2.3.2.1. Paiknemine sõiduteel
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.2.1.1. valida õiget sõidurada ja sõiduki rida, arvestades tee ja sõiduki omadusi, liiklustihedust ja nähtavust;
2.3.2.1.2. kasutada teepeenart;
2.3.2.1.3. kasutada õigeid kurvisõiduvõtteid.
2.3.2.2. Paiknemine sõiduradadel
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.2.2.1. sõita kindlal sõidurajal ja kindlas sõidukireas;
2.3.2.2.2. kasutada vastassuunavööndit möödasõiduks;
2.3.2.2.3. kasutada naaberrada möödumiseks;
2.3.2.2.4. valida sõidurada kavatsetud sõidusuuna või liikluskorraldusvahendite järgi.
2.3.3. Sõidukiiruse valik
2.3.3.1. Üldised nõuded
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.3.1.1. suurendada kiirust pärast pööret või väljasõitu (nt hoovist) nii, et ei takista taga sõitjaid;
2.3.3.1.2. hoida ohutut kiirust.
2.3.3.2. Kiiruspiirangud
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.3.2.1. hoida ühtlast sõidukiirust;
2.3.3.2.2. hoida sujuvat liiklusrütmi kiiruspiirangu alas;
2.3.3.2.3. valida kiirust, arvestades kiiruspiiranguid, teed ja teeolusid, sh poriga pritsimise ohtu, ilma- ja nähtavustingimusi, auto seisundit ja koormatust, isiklikke sõiduvõimeid, mitmesuguseid keskkonnamõjusid ja muid liiklustingimusi;
2.3.3.2.4. valida õige kiiruse, sõitmata põhjendamatult aeglaselt;
2.3.3.2.5. valida kiiruse nii, et on võimalik peatuda sõidutee nähtaval osal (nt võimaliku takistuse ees).
2.3.4. Vastu sõitvad sõidukid
2.3.4.1. Kiirus
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.4.1.1. valida sobiva kiiruse vastutulevate sõidukitega kohtumisel;
2.3.4.1.2. valida kiiruse nii, et kohtumine vastutulevate sõidukitega toimub võimalikult ohutus kohas.

2.3.4.2. Paiknemine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.4.2.1. valida vastutulevate sõidukite suhtes sobiv paiknemine teel;
2.3.4.2.2. jätta vähekaitstud liiklejatele teel piisavalt ruumi.
2.3.5. Sõit liiklusvoos
2.3.5.1. Sõit teiste sõidukite ees
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.5.1.1. kiiresti kindlaks teha taga sõitja kiiruse ja kavatsused ning seda, kas pikivahe on ohutu;
2.3.5.1.2. kergendada taga sõitjate möödasõitu;
2.3.5.1.3. aeglustada pidurdades nii, et pidurituli hoiataks taga sõitjat ettekavatsetud peatumisest õigel ajal.
2.3.5.2. Sõit teiste sõidukite järel
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.5.2.1. hoida ohutut pikivahet eessõitjaga, arvestades ilma- ja teeolusid, eessõitva sõiduki mõju nähtavusele, kiirust, möödasõitvaid sõidukeid ja hoiatusmärguande õigeaegsust;
2.3.5.2.2. tähele panna eessõitva sõiduki juhi kavatsusi;
2.3.5.2.3. hoida ohutut pikivahet, vähendamaks pidurdamise ja kiirendamise vajadust.
2.3.5.3. Sõit teiste sõidukite kõrval
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.5.3.1. vältida kaherattalise sõiduki kõrval sõitmist ühel sõidurajal;
2.3.5.3.2. arvestada suuremate sõidukite pöördeala laiust;
2.3.5.3.3. arvestada vajalikku külgvahet.
2.3.5.4. Sõiduraja vahetus
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.5.4.1. vahetada sõidurada tiheda liikluse korral;
2.3.5.4.2. panna tähele teiste sõidukijuhtide kavatsusi ja kergendada nende manöövrit;
2.3.5.4.3. vahetada sõidurada pidevjoont ületamata.
2.3.6. Ristmike ületamine
2.3.6.1. Juhi tegevus enne ristmikku
Pärast koolitust peab õpilane ristmikule sõites oskama:
2.3.6.1.1. valida sobivat paika, arvestades liiklusmärke, teemärgiseid ja kavandatud sõidusuunda;
2.3.6.1.2. olla valmis muutma sõidusuunda või pidurdama;
2.3.6.1.3. vähendada kiirust ja vajadusel seisma jääda;
2.3.6.1.4. panna tähele tagapool toimuvat;
2.3.6.1.5. jääda seisma määratud kohas, kui fooris põleb keelav tuli või kui seda nõuab liiklusmärk;
2.3.6.1.6. jälgida reguleerija märguandeid;
2.3.6.1.7. olla valmis reageerima teiste liiklejate võimalikele vigadele;
2.3.6.1.8. olla valmis liikumise alustamiseks kohe, kui seda lubab asjakohane märguanne.
2.3.6.2. Otsesõit ristmikul
Pärast koolitust peab õpilane oskama täita ristmikul tee andmise kohustust. Sõites otse ristmikul, peab õpilane oskama:
2.3.6.2.1. jälgida nähtavust ristmikul ja pärast seda;
2.3.6.2.2. jälgida teiste liiklejate kavatsusi;
2.3.6.2.3. näidata selgelt oma kavatsust teeandmiskohustust täita;
2.3.6.2.4. mitte takistada teisi liiklejaid ristmikul;
2.3.6.2.5. mitte takistada teisi liiklejaid ristmikult ära sõites.
2.3.6.3. Ristmikul parempöörde sooritamisega kaasnevad nõuded juhile
Pärast koolitust peab õpilane oskama täita teeandmisnõudeid. Ristmikul paremale pöörates peab õpilane oskama
2.3.6.3.1. anda õigeaegselt suunamärguannet;
2.3.6.3.2. sõita võimalikult pärisuunavööndi parema ääre lähedale;
2.3.6.3.3. sooritada võimalikult kitsal alal pööret;
2.3.6.3.4. mitte ohustada autost paremal paiknevaid kaherattalisi sõidukeid;
2.3.6.3.5. pöörata tähelepanu vasakul toimuvale;
2.3.6.3.6. näidata selgelt oma kavatsust täita teeandmiskohustust;
2.3.6.3.7. panna tähele teiste liiklejate kavatsusi;
2.3.6.3.8. valida ohutut kiirust vastavalt pöörderaadiusele;
2.3.6.3.9. kasutada aeglustusraja puudumisel teepeenart;
2.3.6.3.10. anda teed sõiduteed ületavatele jalakäijatele ja jalgratturitele;
2.3.6.3.11. mitte takistada teisi liiklejaid ristmikult ära sõites.
2.3.6.4. Ristmikul vasakpöörde sooritamisega kaasnevad nõuded juhile Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.6.4.1. täita teeandmisnõudeid ristmikul;
2.3.6.4.2. pöörata ristmikul vasakule ja sealjuures:
2.3.6.4.2.1. anda õigeaegselt suunamärguannet;
2.3.6.4.2.2. sõita pärisuunavööndi vasaku ääre lähedale;
2.3.6.4.2.3. pöörata tähelepanu vastutulevatele sõidukitele;
2.3.6.4.2.4. näidata tagant tuleva trammi ja möödasõitu lõpetava sõiduki juhile selgelt oma kavatsust täita teeandmiskohustust;
2.3.6.4.2.5. panna tähele teiste liiklejate kavatsusi;
2.3.6.4.2.6. valida ohutu kiiruse olenevalt pöörderaadiusest;
2.3.6.4.2.7. mitte takistada teisi liiklejaid ristmikul;
2.3.6.4.2.8. mitte takistada teisi liiklejaid ristmikult ära sõites;
2.3.6.4.2.9. anda teed sõiduteed ületavatele jalakäijatele ja jalgratturitele;
2.3.6.4.2.10. pärast pööret suurendada kiirust vältimaks teiste liiklejate takistamist;
2.3.6.4.2.11. asendada vasakpööret teise, ohutuma sõidusuunaga tiheda liikluse, piiratud nähtavuse vms korral.
2.3.6.5. Ringristmikul sõiduga kaasnevad nõuded juhile
Pärast koolitust peab õpilane oskama täita ringristmikul tee andmise nõudeid. Ringristmikul sõites peab õpilane oskama:
2.3.6.5.1. paikneda õigesti, arvestades sõidusuunda ringilt väljasõidul;
2.3.6.5.2. näidata selgelt oma kavatsust täita teeandmiskohustust;
2.3.6.5.3. valida kiirust vastavalt liiklustihedusele, teeoludele ja ristmiku kujule;
2.3.6.5.4. panna tähele teiste liiklejate kavatsusi;
2.3.6.5.5. olla eriti tähelepanelik vähekaitstud liiklejate suhtes.

2.3.7. Sõit ühesuunalisel teel
2.3.7.1. Otsesõit
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.7.1.1. täita teeandmisnõudeid;
2.3.7.1.2. otsustada, kas liiklus on ühesuunaline;
2.3.7.1.3. sõita otse ühesuunalisel teel, paiknedes sellel vastavalt järgnevale sõidusuunale, pöörates erilist tähelepanu jalakäijatele, jalgratturitele ja seisvatele sõidukitele.
2.3.7.2. Vasakpöörde sooritamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.7.2.1. täita teeandmisnõudeid ristmikul;
2.3.7.2.2. pöörata vasakule võimalikult sõidutee vasaku ääre lähedalt.
2.3.8. Vöötrada ja jalgrattatee – vöötraja ja jalgrattatee ületamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.8.1. täita nõudeid, mis kehtivad reguleeritud või reguleerimata ülekäiguraja ja jalgrattatee sõiduteega ristumise kohal;
2.3.8.2. vältida jalakäijate ja jalgratturite ohustamist;
2.3.8.3. vältida peatumist ülekäigurajal või jalgrattatee ja sõidutee ristumise kohal.
2.3.9. Tagasipöörde sooritamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.9.1. valida tagasipöördeks ohutut kohta ristmikel ja ristmike vahel, arvestades tee laiust, nähtavust, liiklustihedust, liiklusreegleid;
2.3.9.2. pöörata tagasi, tekitamata ohtu ja takistamata teisi liiklejaid.
2.3.10. Peatumine ja parkimine
2.3.10.1. Sõiduki peatumine
2.3.10.1.1. valida sõiduki peatamiseks ohutut kohta, arvestades tee laiust, nähtavust, liiklustihedust, liiklusreegleid, väljumise ohutust;
2.3.10.1.2. peatada sõiduk, tekitamata ohtu ja takistamata teisi liiklejaid.
2.3.10.2. Sõiduki parkimine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.10.2.1. otsida parkimiskohta, ilma et see juhiks tähelepanu muult liikluselt kõrvale;
2.3.10.2.2. parkida, ilma et tekitataks ohtu või takistataks teisi liiklejaid;
2.3.10.2.3. kasutada parkimisala otstarbekalt;
2.3.10.2.4. võtta kasutusele abinõusid auto ja haagise iseenesliku liikuma hakkamise vältimiseks;
2.3.10.2.5. võtta kasutusele abinõusid selleks, et kõrvalised isikud ei saaks autot kasutada;
2.3.10.2.6. parkida liiklusmärkide ja teiste liiklusreeglite kohaselt.
2.3.11. Möödasõit teel liikuvast või seisvast sõidukist
2.3.11.1. Nõuded teadmistele enne möödasõidu alustamist
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.11.1.1. kavandada möödasõitu;
2.3.11.1.2. sõita eessõitva sõiduki suhtes nii, et säilib parim nähtavus ning ohutu piki- ja külgvahe;
2.3.11.1.3. otsustada, kas on võimalik ohutult mööda sõita, arvestades nähtavust, ristmike olemasolu, ilma- ja teeolusid, pimestusohtu, vastutulevaid sõidukeid, vähekaitstud liiklejaid, eessõitvaid sõidukeid, võimalust pärast möödasõitu naasta pärisuunavööndisse, taga sõitvaid sõidukeid, auto kiirendusvõimet, auto ja haagise koormat, liiklusreegleid;
2.3.11.1.4. otsustada, millal anda möödasõidumärguanne.
2.3.11.2. Teel liikuvast või seisvast sõidukist möödasõit
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.11.2.1. sooritada ohutu möödasõidu, suurendades sõidukiirust ja jälgides samal ajal teisi liiklejaid;
2.3.11.2.2. katkestada ohu ilmnemisel möödasõidu;
2.3.11.2.3. möödasõidu ohutuks lõpetamiseks arvestada vajalikku pikivahet ja võimalust naasta pärisuunavööndisse.
2.3.11.3. Möödasõit järjest mitmest sõidukist
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.11.3.1. mööda sõita mitmest järjestikku sõitvast sõidukist;
2.3.11.3.2. panna tähele eessõitvate sõidukite juhtide märguandeid ja olla valmis ohutult tegutsema.
2.3.11.4. Möödasõit teisest sõidukist paremalt poolt
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.11.4.1. otsustada, kas tohib ja saab sõidukist mööduda paremalt, arvestades nähtavust, pärisuunavööndi laiust, ohutut külgvahet, vähekaitstud liiklejaid ja liiklusreegleid;
2.3.11.4.2. valida möödumiseks ohutut kiirust.
2.3.12. Sõitmine maanteel
2.3.12.1. Sõitmine maanteel
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.12.1.1. sõita maanteele kiirendusrajalt ja sealjuures:
2.3.12.1.1.1. tegutseda sõltuvalt nähtavusest liikluses;
2.3.12.1.1.2. valida kiirust vastavalt liikluse rütmile ja tihedusele maanteel;
2.3.12.1.2. sõita maanteel ja sealjuures:
2.3.12.1.2.1. kasutada parempoolset sõidurida otsesõiduks ja pärisuuna vasakpoolset sõidurida möödumiseks;
2.3.12.1.2.2. jälgida, et kiirus vastaks nähtavusele ja liikluse tihedusele;
2.3.12.1.2.3. kiiresti reageerida taga sõitvate sõidukite juhtide kavatsustele;
2.3.12.1.2.4. pöörata erilist tähelepanu neile, kes sõidavad maanteele kõrvalteelt, ja valida vastavalt kiiruse, tehes teele sõitmise teistele ohutumaks;
2.3.12.1.2.5. valida sobiva kiiruse, vältides põhjendamatult aeglast sõitu;
2.3.12.1.3. maanteelt maha sõita ja sealjuures:
2.3.12.1.3.1. anda varakult märku;
2.3.12.1.3.2. sõita aeglustusrajale;
2.3.12.1.3.3. vähendada sujuvalt kiirust.
2.3.13. Raudtee ja trammitee
2.3.13.1. Raudtee ületamine
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.13.1.1. jälgida raudteeliiklust;

2.3.13.1.2. valida sobiva kiiruse nii, et auto on võimalik peatada ohutus kauguses tõkkepuust, rööbastest, foorist, liiklusmärgist ja /või stoppjoonest;
2.3.13.1.3. anda raudteesõidukile teed;
2.3.13.1.4. täita raudtee ületamise nõudeid;
2.3.13.1.5. täita raudteeülesõidukohal nõudeid, mis käsitlevad peatumist, parkimist, möödasõitu ja juhi tegutsemist hädapeatumise korral.
2.3.13.2. Trammiteega seonduv liikluses
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.13.2.1. jälgida trammiliiklust;
2.3.13.2.2. valida sobiva kiiruse nii, et auto on võimalik peatada ohutus kauguses rööbastest, foorist, liiklusmärgist või stoppjoonest;
2.3.13.2.3. anda teed trammi peale minevatele ja trammist väljuvatele sõitjatele;
2.3.13.2.4. täita nõudeid, mis kehtivad trammiteega teedel ja sätestavad trammile tee andmise kohustuse, peatumise ja parkimise trammitee läheduses, möödasõidu nõuded ning trammitee kasutamise rööbasteta sõidukite poolt.
2.3.14. Sõit teetööde korral
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.14.1. järgida teetööde tegemise kohtades juhiseid, sh märke ja muud asjakohast;
2.3.14.2. täita reegleid, mis kehtivad sisselülitatud kollase vilkuriga sõiduki suhtes;
2.3.14.3. sõita ohutu kiirusega, arvestades libeduse võimalust, teetöölisi, teemasinaid, piiratud manööverdamisruumi ja varjatud ohu võimalust.
2.3.15. Vähekaitstud liiklejad
2.3.15.1. Jalakäijad liikluses
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.15.1.1. jätta jalakäijale piisavalt ruumi sõiduteel kõnnitee või teepeenra puudumisel;
2.3.15.1.2. anda teed vöötrajale astunud või sõidutee ületamist ootavale jalakäijale;
2.3.15.1.3. valida keskkonnasõbraliku sõiduviisi, et väheneks heitgaasi ja müra mõju lähiümbruse jalakäijale, ning vältida jalakäija pritsimist poriga.
2.3.15.2. Lapsed liikluses
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.15.2.1. pöörata erilist tähelepanu lastele – nii neile, kes käivad jala, kui ka neile, kes sõidavad jalgrattaga:
2.3.15.2.1.1. näidates selgelt oma kavatsusi suunamärguande ja sõidu aeglustamisega;
2.3.15.2.1.2. andes lastele aega kõrvale põigata või teed ületada;
2.3.15.2.1.3. andes lisaks märku tulede vilgutamisega või muul viisil või jäädes seisma;
2.3.15.2.2. valida sõiduviisi, mis vähendab heitgaase ja müra.
2.3.15.3. Vanurid ja puuetega inimesed liikluses
Pärast koolitust peab õpilane oskama osutada erilist tähelepanu vanuritele ja puuetega jalakäijatele:
2.3.15.3.1. näidates selgelt oma kavatsusi suunamärguande ja sõidu aeglustamisega;
2.3.15.3.2. andes neile aega tee ületamiseks;
2.3.15.3.3. andes teed nägemispuudega inimestele, kes annavad sellest nõuetekohaselt märku;
2.3.15.3.4. andes lisaks märku tulede vilgutamisega või muul viisil või jäädes seisma.
2.3.16. Eriolukorrad liikluses
2.3.16.1. Seisvad sõidukid Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.16.1.1. valida ohutu kiiruse ja vajaduse korral jääda seisma, et anda teed:
2.3.16.1.1.1. lastele, kes ületavad sõiduteed lasterühma tunnusmärki kandva bussi lähedal;
2.3.16.1.1.2. pärisuunalisele trammile minejatele ja sellelt tulijatele;
2.3.16.1.1.3. asulas peatusest väljuvale ühissõidukile;
2.3.16.1.2. hoida ohutut külgvahet seisvatest sõidukitest möödudes;
2.3.16.1.3. anda valgus- või helisignaaliga märku ohu ennetamiseks.
2.3.16.2. Eritalituse sõidukid
Sobiva võimaluse tekkimisel õpitakse eritalituse sõidukile tee andmist või õigel ajal seisma jäämist pärast valgussignaali nägemist või helisignaali kuulmist.
2.3.16.3. Loomad teel või tee kõrval
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.16.3.1. vähendada kiirust ja vajaduse korral peatuda teel olevate või tee läheduses asuvate loomade puhul;
2.3.16.3.2. tunda ära teel piirkondi, kus on metsloomade teele ilmumise oht.
2.3.16.4. Organiseeritud inimrühm
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.16.4.1. arvestada võimalikke ohte inimrühmast möödumisel;
2.3.16.4.2. sõita inimrühma takistamata.
2.3.16.5. Hädapeatumine, sõiduki mootori- või muu rike
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.16.5.1. võtta sõiduki liiklusohtlike rikete tekkimise korral kasutusele ohutusabinõud;
2.3.16.5.2. paigutada auto sõidutee äärde või teepeenrale, et vältida ohtu ja mitte takistada teiste sõidukite liikumist;
2.3.16.5.3. hoolitseda sõitjate turvalisuse eest;
2.3.16.5.4. kasutada ohutulesid ja ohukolmnurka;
2.3.16.5.5. võtta kasutusele tekkinud liiklustakistuse kõrvaldamise abinõusid.
2.3.17. Juhi tähelepanuvõime ja riskiteadlikkus liikluses osalemisel
2.3.17.1. Juhi tähelepanuvõime liikluses osalemisel
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.17.1.1. olla ettenägelik ja jälgida ümbrust nii, et ettenähtamatute olukordade tekkimisel saab rakendada abinõusid;
2.3.17.1.2. kavandada sõitu nii, et ootamatult ilmuvatest takistustest saab ümber põigata ohutult;
2.3.17.1.3. saada ülevaate liiklusest tahavaatepeeglite kaudu.
2.3.17.2. Juhindumine ohutu liiklemise nõuetest
Pärast koolitust peab õpilane oskama juhinduda:
2.3.17.2.1. liiklusmärkidest;
2.3.17.2.2. foorituledest;
2.3.17.2.3. reguleerija märguannetest;
2.3.17.2.4. teemärgistest;

2.3.17.2.5. ohutusseadmetest ristumisel raudtee või trammiteega;
2.3.17.2.6. teiste juhtide märguannetest ja sõiduki tähistest;
2.3.17.2.7. muudest ohutu liikluse nõuetest.
2.3.17.3. Juhi riskiteadlikkus liikluses osalemisel
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.17.3.1. sõita ohutult ja olla valmis reageerima, arvestades teiste liiklejate võimalikku vale käitumist, varjatud ohte, isiklikke kogemusi ja harjumusi ning liiklusreegleid ja -juhiseid;
2.3.17.3.2. sõita sujuvalt, arvestades üldisi keskkonnakaitsenõudeid ja oma terviseriske.
2.3.17.4. Ohuolukorrad liikluses
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.3.17.4.1. tunda ja ette näha ohtlikke olukordi, tunnetades märke, mis võivad viidata riskidele, ja teades, millal on vaja pidurdada, ning tehes õigeid otsuseid;
2.3.17.4.2. võtta kasutusele sobivad abinõud ohuolukorra vältimiseks.
2.3.17.5. Liikluskaitslikud hoiakud sõidukijuhina liikluses osalemisel Pärast koolitust peab õpilane oskama vältida liiklusõnnetust:
2.3.17.5.1. arvestades teisi liiklejaid;
2.3.17.5.2. järgides liiklusreegleid;
2.3.17.5.3. saades aru, et ta ise on liikluses veel harjumatu, näidates üles erilist tähelepanu algajate juhtide ja vähekaitstud liiklejate suhtes;
2.3.17.5.4. arvestades, et isegi kogenud liiklejad võivad eksida.

2.4. **Sõiduki juhtimine erioludes**

2.4.1. Juhi tegutsemine sõidul rasketes ilmastikuoludes
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.4.1.1. valida ohutu kiiruse, arvestades piiratud nähtavust;
2.4.1.2. valida ohutu piki- ja külgvahe eessõitjate, vastusõitja ja teeserva suhtes;
2.4.1.3. kasutada asjakohaseid valgustusseadmeid;
2.4.1.4. vältida teiste liiklejate pritsimist vee ja poriga.
2.4.1.5. Juhi riskiteadlikkus sõidul rasketes ilmastikuoludes
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.4.1.5.1. arvestada ohte, mis võivad kaasneda sõitmisel piiratud või halva nähtavuse oludes;
2.4.1.5.2. olla valmis reageerima teiste liiklejate valele käitumisele;
2.4.1.5.3. olla ettenägelik ja valmis reageerima ootamatult ilmuvatele ohtudele.
2.4.2. Sõit pimeda ajal
2.4.2.1. Sõidutingimuste hindamise võime
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.4.2.1.1. hinnata nähtavust kaug- ja lähitulede puhul märjal asfaldil, kuival asfaldil ja lumisel teel;
2.4.2.1.2. hinnata kaugust tugevalt ja nõrgalt helkivate esemete järgi;
2.4.2.1.3. sõita pimedas ja oskama kaug- ja lähitulesid ümber lülitada vastutulevate sõidukite ja möödasõidu korral, valida õiged tuled olenevalt tee valgustatusest ning peatumisel ja parkimisel.
2.4.2.2. Õiged juhtimisvõtted sõitmisel pimeda ajal
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.4.2.2.1. valida õige kiiruse, arvestades nähtavust, tee laiust ja suunda ning pimestusohtu;
2.4.2.2.2. valida sobiva paiknemise teel, arvestades:
2.4.2.2.2.1. vastutulevate sõidukite paiknemist;
2.4.2.2.2.2. takistusi, mida on raske märgata;
2.4.2.2.2.3. vähekaitstud liiklejaid;
2.4.2.2.2.4. ohtu, et teel on jalakäijaid;
2.4.2.2.2.5. koha sobivust peatumiseks ja parkimiseks.
2.4.2.3. Juhi riskiteadlikkus sõitmisel pimeda ajal
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.4.2.3.1. teadvustada ohte, mis kaasnevad sõiduga pimeda ajal;
2.4.2.3.2. hoolitseda, et nähtavus on küllaldane, ja kasutada ära ka teiste sõidukite valgustatud ala;
2.4.2.3.3. olla ettenägelik ja valmis reageerima ootamatutele ohtudele, nagu metsloomad, vähekaitstud liiklejad, kes ei kanna helkurit ega ole pimeda ajal nähtavad.
2.4.3. Sõit libedal teel
2.4.3.1. Õiged sõiduvõtted sõitmisel libedal teel
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.4.3.1.1. alustada sõitu libedal teel ja kiirendada sõidukit, vahetades käike ning muutes gaasipedaali asendit vältimaks, et veoratta ja teekatte haardumine ei katke ja sõiduki rattad ei hakka libisema;
2.4.3.1.2. pidurdada libedal teel kiiruselt 40 km/h ja 60 km/h seismajäämiseni, saavutades lühima aeglustusmaa;
2.4.3.1.3. tugevalt pidurdada kiiruselt 60 km/h erisugustel teekatetel vasaku ja parema ratta all nii, et säiliks otsesuund, tugevalt pidurdada libedal teel kiiruselt 60 km/h järgneva möödumisega takistusest;
2.4.3.1.4. rakendada juhtimisvõtteid, mis vähendavad külglibisemist libedal teel ka kurvis;
2.4.3.1.5. valida sõidujoon, arvestades teisi sõidukeid, rataste haarduvust teega ja veega täidetud rööpaid.
2.4.3.2. Juhi riskiteadlikkus sõitmisel libedal teel
Pärast koolitust peab õpilane oskama:
2.4.3.2.1. arvestada nõudeid, mis kaasnevad sõiduga libedal teel;
2.4.3.2.2. olla ettenägelik ja valmis reageerima ootamatutele libeda tee ohtudele;
2.4.3.2.3. ette näha ilmaolude ja koha järgi musta jää tekkimise võimalusi.